

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Epika, lyrika a epickolyrické dílo

Autor: Mgr. Vladimíra Barboříková

Datum (období) tvorby: 16. 2. 2012 – 14. 3. 2012

Ročník: šestý

Vzdělávací oblast: literární výchova – základní seznámení s pojmy

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

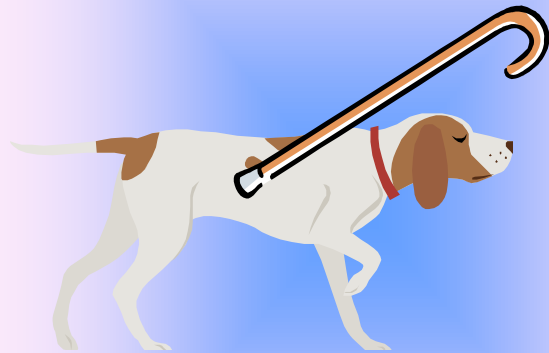

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **Anotace:**
- Žáci se seznamují s pojmy **epika, lyrika a lyrickoepické dílo**, uvědomují si různé obsahy sdělení na ukázkách (které poskytují další možnosti pro práci s texty) a ověřují si pochopení pojmů při práci s pracovním listem a čítankou. V rámci tohoto modulu se žáci naučí řešit z didaktického hlediska věkově přiměřené úkoly, je kladen důraz zvláště na jejich samostatnost, aktivitu a kreativitu. Zamýšlejí se nad současnými tendencemi čtenářství
- Modul je vhodný pro individuální či skupinovou práci.
- Vybrané ukázky jsou vhodné i pro další využití ve všech složkách českého jazyka.
- **Klíčová slova: epika, lyrika, lyrickoepické dílo**
- **(Použité ukázky: A.J.Puchmaier, L.Novomeský, K.J.Erben)**

Epika

= literatura založená na ději

vypravuje příběhy

**o lidech, o jejich vzájemných vztazích
a příhodách, jak se skutečně staly
nebo jak si je autor představoval**

Antonín Jaroslav Puchmajer

Pán a pes 1)

„Pes čekal na zloděje, celou noc se trdil:

Byl ráno zbit, že hospodáře zbudil.

Spal druhou noc až dost, a krádce nečekal.

Ten okrad dům; i zbili psa, že neštěkal.“

Lyrika

= literatura bez děje, vyjadřuje autorovy city, dojmy, prožitky, nálady a myšlenky

Autor snímku : Vladimíra Barboříková

většinou je veršovaná, jen někdy psaná prózou

Laco Novomeský – Skica z výletu 2)

Zvětralý hrad se nad lukami nudí,
my rovněž – pod ním na výletě v lese;
Ach, bílá paní nechodí už tudy
a rytíř z cizích krajů ji už neunese.

Už dávno, dávno ztratil na významu,
může být klidný každý, kdo sem vkročí,
jinak se vládne, jiná je tvář pánů,
v brnění těžkém žoldnéři už neútočí.

Na hradní baště větřísko si píská
a střílnami se dívá do záhuby.
Nejsem první, kdo hledí na ta rumoviska
a vidí staré pokažené zuby.

Literatura lyrickoepická

= literatura, jejímž základem je děj, ale jsou do něj vloženy významné části lyrické

(příkladem jsou zvláště balady a romance)

Karel Jaromír Erben Kytice 3)

Zemřela matka a do hrobu dána,
sirotky po ní zůstaly;
i přicházely každičkého rána
a matičku svou hledaly.

I zželelo se matce milých dítek;
duše její se vrátila,
a vtělila se v drobnolistý kvítek,
jímž mohylu svou pokryla.

Poznaly dítky matičku po dechu,
poznaly ji a plesaly;
a prostý kvítek, v němž majíc útěchu,
mateřídouškou nazvaly.

Mateřídouško vlasti naší milé,
vy prosté naše pověsti !
Natrhal jsem tě na dávné mohyle –
komu mám tebe přinéstí ?

Ve skrovnou já tě kytici zavážu,
ozdobně stužkou ovinu;
do širých zemí cestu ti ukážu,
kde příbuznou máš rodinu.

Snad že se najde dcera mateřina,
jíž mile dech tvůj zvoní;
snad že i najdeš některého syna,
jenž k tobě srdce nakloní!

1. polovina je vlastně bájí o vzniku mateřídoušky, to je část epická, v 2. polovině (lyrické) vyjádřil autor svůj názor na dávný původ bájí a naznačil básnický záměr díla, věnovaného vlastencům

Citace:

- 1) PUCHMAJER, A.J. *Pán a pes*. Čítanka pro 7. ročník základní školy a sekundu víceletého gymnázia. 1.vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 1998. s.14-15. ISBN 80-7200-192-2.
- 2) NOVOMESKÝ, LACO. *Skica z výletu*. Literární výchova pro 6. ročník základní školy. 7.přeprac. vyd.Praha: SPN, 1989. s.189. ISBN 80-04-24904-3.
- 3) http://users.ox.ac.uk/~tayl0010/kytice_sbirka.htm